

TRANH TRUYỀN DÂN GIÀN VIỆT NAM

Sự tích con dĩa trắng

NXB MỸ THUẬT

A watercolor illustration of a man in a red loincloth holding a bow, looking up at a white snake with yellow eyes coiled around a tree branch. A small black dog stands at his feet. The background shows a tree with blue leaves and a misty sky.

Ngày xưa có một chàng trai tên là Dã Tràng săn bắn rất giỏi, nổi tiếng một vùng. Chàng thường khắc tên mình lên những chiếc tên tre. Hằng ngày đi săn trên núi, Dã Tràng thường ngắm đôi rắn trắng quấn quýt nhau ở trên ngọn cây đa. Chàng nghĩ bụng: “Vợ chồng đôi rắn này thật đẹp đôi và chung thủy”.

TRƯỜNG TIỂU HỌC TỖ HIỆP
THƯ VIỆN
SỐ ĐKCB: TTV 309

Một hôm đi săn,
Dã Tràng nhìn thấy
có một đôi rắn quấn
nhau trên ngọn cây
nhưng là một con rắn
trắng, một con rắn
vàng. Dã Tràng nghĩ
rằng rắn trắng chồng
đi vắng nên rắn vàng
đã quyến rũ rắn trắng
vợ.

Chàng giận điên
lên, giương cung
nhằm bắn rắn
vàng nhưng tên
lại cắm phập vào
ngực rắn trắng.
Rắn trắng gãy
giữa rồi rơi xuống,
máu thấm thành
vũng dưới đất.

Dã Tràng buông cung, bàng hoàng và vô cùng ân hận. Chàng định giết rắn vàng, kẻ đã phá hoại hạnh phúc của vợ chồng rắn trắng, nhưng không ngờ lại giết nhầm rắn trắng. Chàng chôn cất rắn trắng ngay cạnh gốc đa cổ thụ. Chàng quỳ xuống lạy ba lạy rồi lững thững ra về.

Rắn trắng chồng chiều hôm đó trở về tổ không thấy vợ đâu, mà chỉ thấy vết máu đọng trên mặt đất. Rắn trắng chồng đến hỏi chuyện chú thần lùn. Thần lùn bèn kể lại chuyện Dã Tràng bắn chết rắn trắng vợ và chôn cất thế nào. Rắn trắng chồng nghe xong liền đến bên mộ vợ khóc than vật vã, rồi quyết đi báo thù cho vợ.

Chiều tối hôm ấy, Dã Tràng mới về đến nhà. Thấy chồng không bắt được con thú nào mà mặt lại buồn rười rượi, vợ chàng gặng hỏi mãi mà chàng cũng không nói gì. Tối đến, rần trắng chồng phục sẵn dưới gầm giường và chỉ chờ lúc Dã Tràng tắt đèn là bò lên cắn chết chàng. Nhưng đèn vẫn sáng, sóng biển vỗ ầm ì ngoài xa, lúc này Dã Tràng mới kể lại sự tình cho vợ nghe.

Dã Tràng vừa kể hết câu chuyện thì rắn trắng chồm lên nhả vào miệng chàng một viên ngọc. Chàng nghe thấy tiếng rắn trắng nói: “Cảm ơn Dã Tràng, tôi trả ơn anh hòn ngọc quý này, ngậm hòn ngọc này anh có thể nghe được tiếng nói của muôn loài”. Nói xong, rắn trắng cúi chào tạm biệt Dã Tràng.

Một hôm, có con quạ đến báo cho Dã Tràng biết sườn núi bên kia có một con dê đi lạc. Quạ giao hẹn nếu bắn được dê, Dã Tràng ăn thịt còn nó ăn ruột dê. Khi bắn được, Dã Tràng phấn khởi đem về gọi hàng xóm mổ thịt dê. Quạ sà xuống mổ lên đầu Dã Tràng đòi ăn thịt dê. Chàng giơ dao dọa quạ. Quạ không hiểu ý, bực tức cướp một mũi tên bay đi. Dã Tràng buồn lắm, chàng thấy thương quạ và giận mình vụng về, nóng nảy.

Ba hôm sau, hai vợ chồng Dã Tràng đang ngồi ăn cơm thì bỗng lính tráng của triều đình gươm giáo sáng loáng ập vào nhà bắt Dã Tràng. Chàng ngỡ ngác không hiểu mình bị bắt vì tội gì. Vợ Dã Tràng kêu khóc, xin tha tội cho Dã Tràng mà không được.

Về đến p
Dã Tràng n
sao chàng
một người d
đó bị giôn
đắm thuyề
vào bờ và c
đã cầm m
chàng vào
chết để hạ
Năm tro
Dã Tràng l
ngậm vào
nghe tiếng
cho đỡ bi
nghe thấ
nhà chuột
rằng: Kho
vua đã b
gần hết r

Về đến phủ đường,
Dã Tràng mới vỡ lẽ vì
sao chàng bị bắt: Xác
một người đánh cá nào
đó bị giông bão làm
đắm thuyền, trôi giạt
vào bờ và quạ khoang
đã cắm mũi tên của
chàng vào bụng xác
chết để hại chàng.

Nằm trong ngục tối,
Dã Tràng lấy hòn ngọc
ngậm vào miệng để
nghe tiếng muôn loài
cho đỡ buồn. Chàng
nghe thấy họ hàng
nhà chuột kháo nhau
rằng: Kho lúa của nhà
vua đã bị chúng ăn
gần hết rồi.

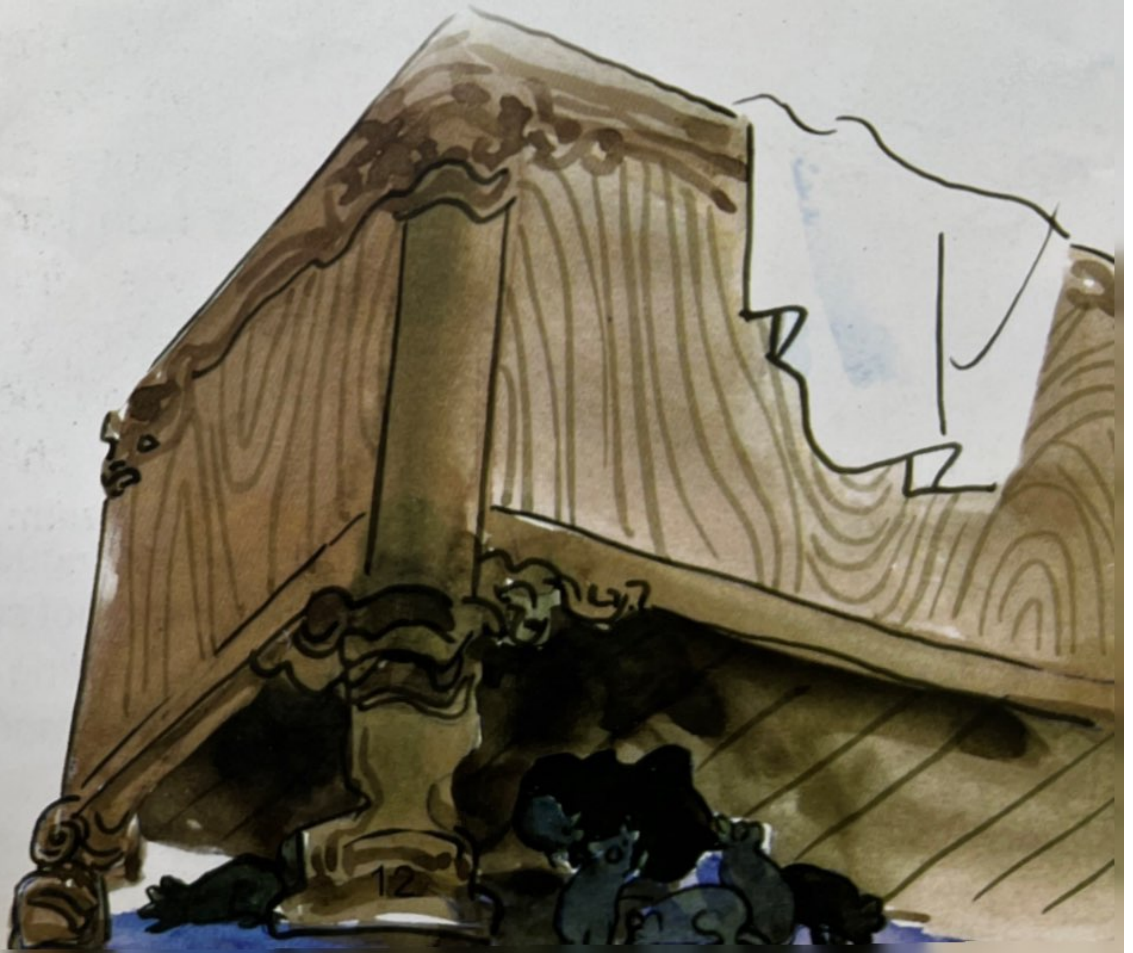
Dã Tràng đem chuyện đó nói với tên gác ngục. Tên gác ngục tâu chuyện lên quan. Quan liền bẩm lên nhà vua. Nhà vua cho người đi kiểm tra kho thóc thì thấy đúng như lời Dã Tràng nói, liền cho gọi Dã Tràng lên hỏi. Dã Tràng dâng vua viên ngọc quý có thể nghe được tiếng nói muôn loài và xin nhà vua tha tội chết. Nhà vua có được viên ngọc quý thì mừng lắm, ngay lập tức hạ lệnh thả Dã Tràng ra.

Dã Tràng trở về đoàn tụ cùng vợ, hai người vui mừng khôn xiết. Nhà vợ chồng Dã Tràng có nuôi một con mèo tam thể và một con chó mực rất khôn. Nghe chàng kể chuyện, mèo và chó bèn ra hiệu cho chủ là chúng muốn đi tìm lại hòn ngọc quý trả lại cho chàng.

Ngày hôm sau cả chó và mèo lên đường, thẳng tiến về kinh thành. Đến nơi, chú mèo thông minh tóm ngay con chuột bắt gặp đầu tiên trong cung và ra lệnh cho chuột đi lấy hòn ngọc quý về cho mèo. Sau khi tìm ra chỗ để ngọc quý của nhà vua, họ hàng nhà chuột thay nhau khoét rương để lấy ngọc rồi mang nộp cho mèo.

Trên đường trở về nhà, chó và mèo phải bơi qua một khúc sông. Chó chẳng may làm rơi ngọc xuống sông. Chúng cãi nhau một trận ỏm tỏi. Lên bờ, chó chuồn thẳng về nhà, nói dối vợ chồng Dã Tràng là mèo vẫn ở lại cung vua tìm cách lấy ngọc. Mèo sợ chủ mắng nên leo lên một chiếc thuyền chài nằm ngủ.

Hôm sau, một người dân chài quăng lưới, khi kéo lên thấy một con cá chép to bằng cái quạt mo. Khi mổ bụng cá ra thì thấy viên ngọc quý. Mèo liền vồ ngay lấy viên ngọc, ngậm vào mồm rồi chạy thẳng về nhà.

Thấy mèo về đến nhà, vợ chồng Dã Tràng mừng lắm. Mèo trao lại viên ngọc quý cho chủ và kể lại đầu đuôi câu chuyện. Dã Tràng nghe xong giận chó lắm. Từ đó, mèo được ngủ với Dã Tràng, còn chó phải ngủ dưới đất.

Ít lâu sau, Dã Tràng đi đánh cá, chàng lại đánh rơi mất viên ngọc xuống biển. Chàng tiếc ngẩn người. Chàng cho rằng ngọc đang nằm sâu trong lòng cát nên ngày đêm đào cát để tìm ngọc, nhưng không bao giờ thấy. Vì đào cát ngày này qua tháng khác nên Dã Tràng bị kiệt sức, lúc chết đi hoá thành con dã tràng. Người đời sau có câu:

*Dã Tràng xe cát biển Đông
Nhọc lòng mà chẳng nên công cán gì!*

